

О.І. Печенка, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Ю.М. Борзило, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ТА ЧИННИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОРПОРАЦІЙ

На сьогодні у більшості розвинутих країн парадигма сталого розвитку стала домінуючою і перетворилася з сучасної управлінської філософії на категоричний імператив. Сталий розвиток підприємства ототожнюється з його фінансовим станом, у якому факт його збитковості грає головну роль, а банкрутство розглядається як один з інструментів, призначених для забезпечення функціонування стійкого підприємства. У «Програмі дій ХХІ століття», прийнятій на Конференції ООН в Ріо-де-Жанейро в 1992 році «сталий розвиток» визначено як такий, «що не тільки породжує і сприяє економічному зростанню, але і справедливо розподіляє його результати, відновлює навколишнє середовище більш, ніж знищує його, сприяє зростанню можливості людей, а не збіднює їх». Розгляд наукових поглядів на сутність сталого розвитку визначив, що найбільш поширеним є підхід, за якого сталий розвиток розглядається як триєдина концепція сталого розвитку, що є результатом об'єднання трьох складових – економічної, соціальної та екологічної. Економічна складова сталого розвитку полягає в оптимальному використанні обмежених ресурсів, скороченні марнотратного надспоживання та застосуванні природо-, енерго- і матеріалозберігаючих технологій для забезпечення розширеного відтворення й задоволення потреб людства. Соціальна складова орієнтована на людський розвиток, збереження соціальних і культурних систем, пом'якшення соціальної напруженості, досягнення стабільності. Екологічна складова сталого розвитку має забезпечувати стабільність біологічних і фізичних систем, передбачає охорону природи й ресурсозбереження шляхом економного використання природних ресурсів, запобігання забрудненню навколишнього середовища, організації екологічно безпечного виробництва.

В останні роки значна увага приділяється імплементації засад сталого розвитку у діяльність економічних агентів, насамперед бізнесу, як виробничого, так і фінансового секторів економіки. На рівні корпорацій доводиться про вдосконалену парадигму сучасного стратегічного управління корпоративним підприємством, таку як сталий розвиток корпорацій або стале підприємство (англ. Sustainable Enterprise).

За результатами аналізу наукових публікацій можна виділити декілька аспектів щодо визначення складу чинників, які впливають на довгострокову ринкову вартість корпорації:

1. За моделлю фінансової результативності Дюпона (рентабельності інвестованого капіталу, англ. Return on Assets, ROI) цільовим орієнтиром є ринкова вартість корпорації, та розширення на додаткові фінансові чинники.

2. До складу фінансових чинників поряд з традиційними – зростання обсягів виручки, операційної ефективності, вартості капіталу, включено і нові – ризик-менеджмент та капітал бренду.

3. В модель включено нефінансові чинники: організаційні (людський капітал), відносини з клієнтами, захист навколишнього середовища, інновації, корпоративне управління, суспільство.

4. Кожен нефінансовий чинник може бути деталізований у інших чинниках прямого і непрямого впливу. Їх вдале поєднання і використання може створити результативний симбіоз, що призведе до створення синергетичного ефекту.

5. Для кожної корпорації існують своя мережа нефінансових чинників, що зумовлено особливостями зовнішнього та внутрішнього середовища.

Треба відзначити, що до чинників сталого розвитку на рівні корпорацій окрім екологічних, соціальних і економічних віднесено і досить важливий чинник – належне корпоративне управління, без якого неможливо досягти визначених цілей сталого розвитку. Саме тому при розробці стратегії сталого розвитку розглядають аспекти врахування чинників екологічних, соціальних та корпоративного управління (ЕСКУ – чинників (англ. ESG Factors).

Концепція сталого розвитку корпорацій стає все більше домінуючою, яка охоплює всі аспекти як бізнесової, так і суспільної діяльності. Як управлінська концепція сталий розвиток корпорацій базується на трьох складових – економічне зростання, соціальний розвиток, захист навколишнього середовища. Важливою складовою розробки стратегії сталого розвитку корпорацій є визначення чітких цілей, досягнення яких може бути визначено у результатуючому показнику, який оцінюється в грошовому виразі, зокрема ринкова вартість корпорації. На результатуючий фінансовий показник впливає ціла низка фінансових та нефінансових чинників. Об'єднання всіх аспектів діяльності корпорації, які відповідають концепції сталого розвитку, та їх реальне впровадження створюють вигоду як інвесторам, так і корпораціям, включаючи її акціонерів.